

În contextul susceptibilității crescute a acestor documente la deteriorări mecanice, microfilmarea lor de asigurare apare ca o măsură de mare utilitate iar copii ale filmelor executate ar putea fi utilizate cu mai mult succes în activitățile de cercetare.

### RESUMÉ

Les cartes et les plans gardés dans les Archives soulèvent des problèmes particuliers en ce qui concerne les moyens de les conserver et d'autant plus de les restaurer.

L'auteur de l'article propose des solutions pertinentes pour la conservation des cartes et des plans et fournit des explications détaillées sur les phases de la restauration de ce genre de documents.

### PRÉCIS

The plans and maps preserved in Archives rise some particular problems as regards their conservation and restoration.

The author of the article proposes some proper solutions for preserving maps and plans and explain also in detail the restoration steps for these kinds of records.

## Tehnica reprografică — mijloc de conservare în Arhive

GRAZIELLA BOBULESCU

Pretutindeni în lume tehnica reprografică se dezvoltă ca un instrument auxiliar important al arhivelor, prin intermediul căruia operațiunile arhivistice din ce în ce mai complexe pot fi îndeplinite cu eficiență considerabil sporită față de trecut\*.

Importanța crescândă a utilizării tehnicilor reprografice este evidențiată atât de faptul că, în prezent, arhivele nu-și mai pot îndeplini sarcinile privind cererea crescândă de informații documentare prin mijloacele tradiționale, cât și de nevoia

\* Pentru realizarea acestui articol, am consultat următoarea bibliografie: *Records Management Hand Book — Microfilming Records*, 1974; Dennis Mole, *Public Archives tries new information stores and retrieval system* — Bulletin 9 (1981); Ivan Borsa, *The problems of development of archival Microfilming* — Bulletin 7 (1978); *American National Standard Specification for Photographic Film for Archival Records, Silver — Gelatin Type on Polyester Base — PH 1,41 — 1973*; *Modern Office Procedures, S.U.A.*, 15, 5 (1970); Williams, Bernard J. S. — *Miniaturized communications: a review of microforms*, London, 1970; Müller H., Müller G., Thiele G., *State of art survey on technology and use of roll microfilm, microfiche and other microforms*, Paris, UNESCO, 1974; *Photographie. Microcopies gelatino-argentiques sur film. Traitement et conservation pour archivage*. (I.S.O. 2 803 — 1974); STAS nr. 10.997 — 1982, *Microcopii gelatino-argentice pe film. Prelucrare și conservare pentru arhivare*; Gerald O., *Will optical disk memory supplant microfilm*, „Journal of Micrographics”, 6/1980; Adolphus N., *Integrating Micrographics*, „Journal of Micrographics”, 7/1980; William Saffgy, *The Automated Office*, „Journal of Micrographics”, 8/1980; „Microforms Catalogue”, April 1983; Maurice Déribéré, *La photographie infrarouge*.

acută în condițiile actuale de a pune la adăpost de eventuale distrugerii cele mai importante tezaure documentare.

Asistăm deci la o diversificare și extindere a domeniilor de folosire a reprografiei în arhive o dată cu creșterea interesului celor ce beneficiază de aceasta, pentru introducerea progresului tehnic, pentru perfecționarea tehnologiilor de lucru.

După cum este cunoscut, în prezent, pe plan mondial se înregistrează o creștere vertiginoasă a cantității de documente transpuse pe diverse tipuri de microforme.

O dată cu perfecționarea tehnicilor de microfilmare, avantajele folosirii lor au devenit din ce în ce mai evidente, în comparație cu alte procedee reprografice clasice.

Aparatura și echipamentul modern de microfilmare, prelucrare și copiere a peliculei, precum și sistemele automate de regăsire oferă din ce în ce mai multe posibilități de înregistrare rapidă a informațiilor documentare pe film, de depozitare a unor mari cantități de arhive în spații reduse, de extindere și diversificare a utilizării și valorificării microfilmelor.

Direcția Generală a Arhivelor Statului, punind bazele activității reprografice în urmă cu circa 14 ani, acționează pentru continua diversificare și modernizare a tehnicilor reprografice în laboratoarele sale.

Conform Decretului 472/1971, de pe cele mai valoroase documente cu caracter istoric-documentar ce fac parte din Fondul Arhivistic Național se realizează Fondul de asigurare pe microfilm, în scopul conservării conținutului lor informațional, al protejării împotriva pierderilor, deteriorărilor sau distrugerilor de orice fel.

Microfilmarea de asigurare contribuie substanțial la conservarea și păstrarea documentelor de arhivă, conservarea documentelor numai prin restaurarea lor individuală fiind un proces costisitor și foarte lent.

Microfilmul, pentru a cărui obținere sînt necesare cheltuieli mici comparativ cu alte procedee reprografice, prin capacitatea sa de înmagazinare permite depozitarea unor mari cantități de arhive în spații reduse, asigurînd totodată protecția documentelor prin înlocuirea originalelor în activitatea de cercetare (vezi coperta 1).

Activitate cu grafic continuu ascendent atît din punct de vedere cantitativ, cît și calitativ, microfilmarea pentru crearea Fondului de asigurare a necesitat organizarea și planificarea științifică a muncii, dotarea corespunzătoare cu aparatură și utilaje speciale, perfecționarea tehnologiilor de realizare a microfilmelor, precum și numeroase analize, teste și experimentări în urma cărora s-au elaborat norme, standarde și studii privind operațiunile de obținere a microfilmelor destinate arhivării, prelucrarea, conservarea și depozitarea acestora.

Microfilmele negative primare, după prelucrare, sînt supuse unui riguros control, în vederea verificării conținutului rolor, a proprietăților mecanice, fotografice și chimice, pentru a li se asigura cea mai bună calitate.

Asigurarea calității optime a microfilmelor a dus la necesitatea stabilirii unor criterii care se referă la raportul de reducere a imaginii, la puterea de rezoluție a filmului, testată cu ajutorul mirelor, densitatea de înnegrire, contrastul, claritatea, eventualele defecte, ca zgîrieturi, pete, rupturi, urme de substanțe de prelucrare care ar afecta imaginea pe timpul păstrării.

Controlul calității microfilmelor se efectuează cu ajutorul aparatelor de citit, microscopului și densitometrului, precum și prin analize chimice de determinare a urmelor de tiosulfat rămase pe peliculă după prelucrare.

Pe linia perfecționării continue a metodelor de lucru și a modernizării proceselor, Direcția Generală a Arhivelor Statului a elaborat standarde cum sînt: STAS nr. 10.997 — „Microcopii gelatino-argintice pe film. Prelucrare și conservare pentru arhivare”; STAS nr. 8357 „Cutii pentru păstrarea microfilmelor de 35 mm

în role". În cadrul acestei activități au fost consultate standardele I.S.O. și alte standarde naționale.

O deosebită importanță s-a acordat în ultimii 2 ani fabricării în țară a filmelor document cu emulsie tip halogenură de argint, pe suport de triacetat de celuloză, cu caracteristicile necesare reproducerii documentelor și arhivării pe perioade îndelungate de timp.

Ca urmare a unei strinse colaborări între specialiștii noștri și cei din cadrul Combinatului „Azo Mureș” — Fabrica de materiale fotosensibile, în anul 1983 au fost omologate filmele documente „Azocopy” negative și pozitive de 35 mm, care se folosesc în prezent în laboratoarele noastre pentru microfilmarea documentelor.

Arhivarea și conservarea microfilmelor din Fondul de asigurare se fac în depozite speciale, dotate cu instalațiile necesare reglării automate a parametrilor de microclimat la valorile optime prevăzute de normele tehnice. Rolele de microfilm negativ primar se păstrează în cutii de aluminiu. În anul 1984, pentru transportul și depozitarea acestora s-au fabricat containere metalice portabile, pentru seturi de 20 cutii cu role de microfilm.

De pe microfilmele negative primare, ce au regim special de protecție și conservare, se execută tot pe film copii pozitive pentru folosirea în studiu și cercetare în locul documentelor originale, protejindu-le astfel pe acestea împotriva uzurii datorate utilizărilor frecvente, prelungindu-le astfel viața.

După microfilmare și darea în cercetare a copiilor pozitive, documentele sînt retrase din uzul obișnuit și consultate sau folosite numai cu aprobări speciale.

În anumite cazuri, în special pentru documentele cele mai frecvent solicitate de cercetători, se execută microfilme dublete negative, care se folosesc la multiplicări ulterioare, sub formă de fotografii sau xerografii, forme reprografice care își găsesc, de asemenea, o largă utilizare în valorificarea conținutului informațional al documentelor de arhivă, fiind puse la dispoziția cercetării în locul originalelor.

În cazul unor documente foarte valoroase sau cu o bogăție coloristică deosebită, adevărate comori documentare și artistice, s-a introdus folosirea altor forme reprografice, cum sînt fotografiile color sau facsimilele obținute prin utilizarea tehnicii tiparului plan, prin procedeul offset (vezi coperta 4).

Practica de pînă acum a dovedit că tehnicile reprografice joacă un rol extrem de important în relațiile publice ale arhivelor noastre, acestea punînd la dispoziție materialele pentru cercetare, înlesnind difuzarea lor la filialele Arhivelor Statului sau la alte instituții. De asemenea, se asigură ilustrațiile necesare pentru cărți, albume de documente, broșuri, reviste, pentru activitățile de învățămînt, iar în cazul expozițiilor, ele permit înlocuirea cu copii (în special facsimile și fotocopii) a originalelor deosebit de valoroase.

Formele reprografice sînt folosite și pentru rezolvarea unor probleme interne, de arhivă, reproducerile fotografice fiind utilizate în laboratoarele de restaurare. Astfel, înainte și după restaurarea pergamentelor, sigiliilor sau a unor documente foarte valoroase, se execută fotocopii în vederea comparării aspectului și integrității documentelor, anterior și ulterior operațiunilor executate, care sînt apoi arhivate împreună cu documentul original.

Pentru descifrarea unor documente ilizibile, cu texte decolorate sau acoperite s-a realizat fotografierea în infraroșu și ultraviolet obținîndu-se astfel informații deosebit de importante pentru cercetare (vezi foto 1 și 2).

Pe linia modernizării proceselor reprografice D.G.A.S. are în vedere extinderea investigării practicilor și sistemelor de miniaturizare a informațiilor documentare folosite de alte instituții de profil din țară și străinătate; găsirea posibilităților de transpunere a informațiilor pe alte materiale sensibile, cum ar fi

7  
 - Parony demain, leur dit le patron du bureau.  
 Mon associé, monsieur ~~...~~, sera là, et nous ~~...~~  
~~...~~ saurons ensemble.

X

Vie	Leur dit	Le patron	du bureau
caract.	le	patron	du bureau
travaux	le	patron	du bureau
et	le	patron	du bureau
my	le	patron	du bureau
la	le	patron	du bureau
d'...	le	patron	du bureau
ex...	le	patron	du bureau
pour...	le	patron	du bureau
elle	le	patron	du bureau
premier	le	patron	du bureau
demain	le	patron	du bureau
si les	le	patron	du bureau
domestique	le	patron	du bureau
et lorsque	le	patron	du bureau
et le traitement	le	patron	du bureau
• Patrie-mère	le	patron	du bureau
aussi, lui	le	patron	du bureau
Mais	le	patron	du bureau
seuls les	le	patron	du bureau
que les	le	patron	du bureau
pression	le	patron	du bureau
masse	le	patron	du bureau
peaux	le	patron	du bureau
selon	le	patron	du bureau
des fu	le	patron	du bureau

1. Fotografie în vizibil,

7  
 - Parony demain, leur dit le patron du bureau.  
 Mon associé, monsieur ~~...~~, sera là, et nous ~~...~~  
~~...~~ saurons ensemble.

X

Vie l'époque dont il est question, les jardins publics, et les caractéristiques par la gent domestique sans travail; c'était les jardins de l'épiscopat, Saint Georges et Casimir, et le jardin, le plus beau de tous les bois, voyait un nombre immense, depuis l'aube jusqu'à tard dans la nuit, par une jeunesse bruyante qui, les yeux remplis d'œil, travaillait son œuvre transitoire. Les laïques organisaient à leur tour, les jardins de la ville, de deux espèces de qualités fort différentes: celle des intellectuels et celle des domestiques. Les premiers, sans nombre, occupés, hommes politiques devenaient invisibles dès leur arrivée dans le royaume; celui-ci les absorbait aussitôt, en les engageant pour le mieux des domestiques, eux, ne trouvant pas un placement facile; et lorsque ils le trouvaient, l'accueil était si peu agréable et le traitement était si différent de celui que la Patrie-mère réservait à leurs compatriotes d'élite. Aussi, battaient-ils la pavé la plupart du temps. Mais ils le faisaient à la manière des gens qui seuls les instincts guident dans la vie. Et l'on sent que les instincts doment à la vie des aspects plus impressionnants que ceux que nous voyons à la raison. Dans la masse des domestiques, les yeux, égarés à ces trois jardins, s'élevaient, entrant dans ces trois jardins comme des trois pays si bêtes sauvages, les occupant à leur de rôle, selon l'étape de son développement. Les missions, en conclusion, immenses, on pensait dans les des budgets et des traitements, c'était alors la fin de

2. Fotografie în ultraviolet

microfișa, ultrafișa, videodiscul ; prospectarea de noi utilaje și aparate ; studierea documentației tehnice și literaturii de specialitate apărute ; găsirea posibilităților de participare la activitățile organizate de Comitetul de reprografie din cadrul Consiliului Internațional al Arhivelor.

Perfecționarea în continuare a tehnicilor reprografice în laboratoarele Arhivelor Statului deschide perspectiva cercetării pe linia diversificării și găsirii celor mai adecvate forme reprografice, în scopul protejării și valorificării superioare a tezaurului documentar al țării noastre.

## R E S U M E

La diversité et l'extension croissantes des domaines d'application des reprographies dans les Archives sont la conséquence logique des avantages multiples qu'elles offrent aux administrateurs des archives.

L'auteur de l'article donne un aperçu rapide sur l'exécution des microfilms dans le cadre de la Direction Générale des Archives de l'Etat, sur certaines nouveautés dues aux spécialistes roumains tenant compte d'autre part de bien d'autre systèmes de miniaturiser les informations documentaires utilisés autant en Roumanie qu'à l'étranger.

## P R E C I S

The unceasing diversifying and extention of reprographies utilization in Archives are a natural consequence of the multifarious advantages they offered to the Archive managers.

The authoress briefly shows the manner in which the microfilms are performed at the General Directorate of the State Archives and some new methods initiated by the Romanian specialists and, on the other hand, she also takes into account other systems for reproduction, in a small scale, the documentary information used both in Romania and abroad.

---

# Restaurarea unui document pe hîrtie de la Filiala Arhivelor Statului Vaslui

MONICA CRUCERU

Documentul prezentat, provenind din colecția „A. Ursăceanu”, sub cota I 128, reprezintă un act de vânzare a unei moșii și datează din 8 aprilie 1685. Este original, scris pe hîrtie, difolio, deteriorat la îndoituri, cu 9 amprente digitale, iar cerneala este de tip fero-galic. Analizele chimice au indicat prezența fibrelor de bumbac și un p.H. corespunzător valorii de 5,7.

## RESTAURAREA

Documentul, datorită fragilității suportului, a fost placat pe spate, în decursul vremii, cu o filă scrisă (foto 1). Se pot observa în micile spații lipsă de pe îndoiturile documentului câteva caractere scrise pe fila folosită pentru consolidare. Adezivul folosit pentru lipire, de natură vegetală, a făcut o priză foarte puternică, astfel încît încercarea de dezlipire și curățire mecanică nu a dat nici un rezultat.